

REZUMATUL TEZEI DE ABILITARE

Petru Lucian Curșeu

Reflecții asupra dinamicii cognitive și afective a grupurilor sociale restrânse

În această teză de abilitare sumarizez cele mai importante contribuții personale la cercetarea dinamicii de grup. Primul capitol abordează relația dintre, pe de o parte, compoziția/diversitatea și pe de altă parte complexitatea cognitivă și efectivitatea grupurilor sociale restrânse. Încep prin a prezenta direcțiile de cercetare (modele taxonomice, modele ale contingențelor și modele neliniare ale diversității) care au încercat să elucideze rezultatele contradictorii privind relația dintre diversitatea și efectivitatea grupurilor și apoi prezint teoriile care au explorat mecanismele care explică această relație. În următoarea secțiune introduc taxonomia prezentată de Harrison și Klein (2007) care distinge între varietate, disparitate și separare (ca forme de diversitate) și prezint o serie de cercetări empirice în care am explorat relația acestor forme de diversitate cu complexitatea cognitivă a grupurilor. Rezultatele cheie ale acestor studii empirice pot fi sumarizate astfel: (1) varietatea facilitează emergența unor structuri cognitive colective complexe, (2) disparitatea are atât efecte benefice (prin activarea cognitivă a grupului) cât și efecte negative (prin pierderile procesuale pe care le antrenează) asupra complexității cognitive a grupurilor, (3) separarea are o asociere neliniară cu densitatea rețelei de comunicare precum și cu calitatea muncii în echipă, (4) complexitatea cognitivă a grupurilor este un mediator al relației dintre cele trei forme de diversitate și efectivitatea grupurilor, iar (5) interacțiunea dintre mai multe forme de diversitate este o abordare care are potențialul de a explica relația complexă dintre diversitatea și efectivitatea grupurilor sociale restrânse. Al doilea capitol abordează problema emergenței și a stărilor emergente (cognitive și afective) în grupurile sociale restrânse. Încep prin a defini conceptul de emergență în grupuri ca un proces care transformă o simplă asociere de indivizi într-o entitate socială cu identitate și dinamică proprie, adică un grup social restrâns. Apoi introduc conceptul de sinergie cognitivă a grupurilor, definit ca structuri cognitive la nivel de grup care emerg din interacțiunile dintre membrii săi și co-evoluția structurilor cognitive individuale. Mai departe prezint câteva studii empirice care arată că: (1) preferințele relaționale reciproce și intervențiile normative creează sinergie cognitivă și (2) calitatea muncii în echipă este un antecedent important al sinergiei cognitive. Secțiunile de la finalul capitolului doi explorează emergența precum și interacțiunea dintre o serie de stări socio-afective în grupuri. Studiile empirice prezentate aici arată că: (1) o atmosferă pozitivă în cadrul grupului reduce probabilitatea evoluției conflictelor relaționate cu sarcina în conflicte relaționale, (2) strategii eficiente de atenuare a stărilor emoționale negative (reglare emoțională și strategii de coping) reduc șansele de transformare a conflictelor relaționate cu sarcina în conflicte relaționale și (3) încrederea dezvoltată în etapele inițiale de interacțiune din cadrul grupului generează sentimentul de securitate psihologică și reduce șansele de apariție a conflictelor în stadiile ulterioare de dezvoltare a grupului. În secțiunea "Future research directions" propun o serie de direcții de cercetare care decurg din contribuțiile prezentate în cele două capitole. Sugerez realizarea unei arhitecturi cognitive (un cadru integrativ al mecanismelor bazale de procesare informațională) pentru grupurile sociale restrânse, precum și explorarea: (1) interacțiunilor dintre capitalul uman și cel social al grupurilor și a modului în care această interacțiune influențează sinergia cognitivă, (2) modului în care artefactele cognitive influențează procesele de emergență și (3) modului în care simulările pot fi utilizate pentru a testa argumentele teoretice derivate din arhitectura cognitivă dezvoltată anterior.